

บทที่ 5

บุตรตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

ก่อนที่จะเข้าสู่ถึงความหมายและสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ของบุตรตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค นั้น จะขออธิบายเสียก่อนว่าพระราชบัญญัติว่าด้วย
ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คคืออะไร และมีสาระสำคัญเฉพาะที่จะเกี่ยวกับบุตรอย่างไร

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 มีลักษณะเป็นกฎหมาย
อาญา เพราะเป็นกฎหมายซึ่งบัญญัติว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิดและต้องรับโทษตาม
กฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 นี้ มีผลใช้บังคับ
ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2497 เป็นต้นมา จนถึงบัดนี้ โดยมีเจตนารมณ์ในการตราพระราช-
บัญญัติขึ้นไว้บังคับว่า

"ในปัจจุบันนี้ธุรกิจการค้าของประเทศไทยได้เจริญขึ้นเป็นอันมาก สมควรที่จะมีวิธีการ
สนับสนุนให้การใช้เช็คโดยแพร่หลาย เพื่อให้สะดวกแก่การประกอบธุรกิจการค้า ในกรณีนี้
การสมควรอย่างยิ่งที่จะมีกฎหมายเอาโทษผู้ที่ผิดทุจริตใช้เช็คโดยไม่มีเงินที่พึงจะชำระเอาตามจำนวน
ที่สั่งจ่าย ¹

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2497 ได้มีผลบังคับตลอดมา
ปรากฏว่าในวงการธุรกิจ ได้มีผลใช้บังคับตลอดมา และประชาชนทั่ว ๆ ไป มีความนิยมและใช้
กันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ เพราะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายดังกล่าวสมดังเจตนารมณ์ของ
กฎหมาย แต่ปรากฏว่ามีผู้ไม่สุจริตบางก่นนำพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนี้

1

ราชกิจจานุเบกษา เล่ 70 ตอนที่ 64 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2497.

ไปใช้ในทางที่ชักจูงเจตนาของกฎหมาย โดยการใส่เช็คเป็นเครื่องมือรับบังคับลูกหนี้ให้จำต้อง
ออกเช็คชำระหนี้เกินกว่าความเป็นจริง และเป็นการสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่ลูกหนี้
สุจริต ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบในทางแพ่งให้มารับผิดในทางอาญา ด้วยเหตุดังกล่าวนี้คณะปฏิวัติ
จึงได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 196 ลงวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2515 แก้ไขเพิ่มเติมพระราช-
บัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใส่เช็ค พ.ศ. 2497 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและใช้กันมาจนถึง
ปัจจุบันนี้¹ ดังปรากฏจากเหตุผลที่คณะปฏิวัติประกาศใช้กฎหมายนี้ว่า "โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณา
เห็นว่า กฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใส่เช็ค เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความ
เชื่อมั่นให้แก่ผู้ซึ่งได้รับเช็คไว้ในความครอบครองว่าจะได้รับเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในเช็คและ
สามารถจะให้ผู้กระทำความผิดฐานฉ้อโกงโดยอาศัยเช็คเป็นเครื่องมือให้แน่นอนรวดเร็วยิ่งขึ้น
แต่ในทางปฏิบัติได้มีบุคคลบางจำพวกอาศัยกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการรับบังคับลูกหนี้
เป็นการไม่ชอบด้วยเจตนาของกฎหมาย คณะปฏิวัติเห็นควรปรับปรุงวิธีการควบคุมผู้ต้องหา
ว่ากระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษแตกต่างไปจากการควบคุมผู้ต้องหาอื่น
คณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้ ฯลฯ..."²

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใส่เช็คฉบับนี้ บัญญัติ
ไว้ถือว่าเป็นคดีความผิดส่วนตัว การร้องทุกข์หรือฟ้องร้องดำเนินคดีจึงต้องอาศัยผู้เสียหาย
เป็นสำคัญ แต่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติให้ความหมายของคำว่าผู้เสียหายไว้

¹ ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงิน
และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใส่เช็ค พ.ศ. 2497, หน้า 228-229.

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 89 ตอนที่ 123 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 11 สิงหาคม

เมื่อพิจารณามาตรา 5 วรรคท้ายของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 196 ข้อ 1 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2515 หมายความว่า

"ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 3 ได้นำเงินตามเช็คไปชำระแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคารเพื่อจ่ายเงินตามเช็คภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ยุทธองเช็คได้บอกกล่าวให้ผู้ออกเช็คได้รับทราบว่าการธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงินให้ ก็เป็นอันเลิกกันตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา"

ดังนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าในเบื้องต้นว่าผู้เสียหายในคดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค น่าจะหมายความถึง "ผู้ทรงเช็ค" แต่ "ผู้ทรงเช็ค" จะมีความหมายถึงบุคคลใดบ้าง พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ให้ความหมายไว้ ปัญหาจึงมีว่าจะนำความหมายของคำว่า "ผู้ทรง" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้หรือไม่

โดยหลักแล้วกฎหมายต่างลักษณะกันย่อมไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเลย บทนิยามตลอดจนถ้อยคำอย่างอื่นของกฎหมายก็ใช้ได้เฉพาะกฎหมายนั้นเท่านั้น แตกมีข้อยกเว้นอยู่ข้อหนึ่งก็คือ ถ้ากฎหมายบัญญัติในภายหลังมีความประสงค์จะให้กฎหมายที่บัญญัติไว้ก่อนมาเกี่ยวข้องกับเพื่อใหม่หลักเกณฑ์อันเดียวกัน สำหรับกฎหมายทั้งสองฉบับก็อาจทำได้¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายหลังจากที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใช้บังคับแล้ว เมื่อมาตรา 5 วรรคท้ายดังกล่าวใช้คำว่า (ผู้ทรงเช็ค) โดยไม่ได้ให้ความหมายไว้เป็นพิเศษ จึงเห็นความประสงค์ได้ว่าต้องการให้นำความหมายของคำว่า (ผู้ทรง" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ ฉะนั้นจึงนำความหมายของคำว่า "ผู้ทรง" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ได้

¹ หยุต แสงอุทัย, คำบรรยายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2512), หน้า 202.

อย่างไรก็ตาม มีนักนิติศาสตร์ท่านหนึ่งแสดงความเห็นไว้ว่า เนื่องจากเรื่องของ
ผู้เสียหายเป็นเรื่องของอำนาจร้องทุกข์และฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ซึ่งเกี่ยวกับประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา การพิจารณาคำว่า "ผู้เสียหาย" โดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ แต่เพียงอย่างเดียวจะเป็นการไม่ถูกต้อง ควรนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
อาญามาใช้ด้วย¹

ผู้เขียนมีความเห็นว่าท่านเองก็เกี่ยวกับความเห็นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งพอจะแยกสาระ
สำคัญได้ว่า ผู้ทรงตามพระราชบัญญัติความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค จะต้องประกอบด้วย
สาระสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เป็นผู้ทรงตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 904
กล่าวคือ หมายความว่า เป็นผู้ที่มีตัวเงินไว้ในความครอบครองโดยฐานะเป็นผู้รับเงินหรือเป็นผู้
รับสัติกหลัง ถ้าและเป็นตัวเงินสั่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ ผู้ถือก็นับว่าเป็นผู้ทรงเหมือนกัน ซึ่งได้กล่าว
ไว้แล้วโดยละเอียดในบทที่ 2 อันว่าความหมายของผู้ทรง

2. จะต้องเป็นผู้เสียหายตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา 2 (4)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ได้ให้ความหมายของคำว่า
"ผู้เสียหาย" ไว้ว่า หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิด
ฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนโดยที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6
ซึ่งอาจพิจารณาแยกได้ดังนี้ คือ

1

ชัยสิทธิ์ ทรราชูธรรม. "ผู้เสียหายในคดีความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค."

ก. ทองเป็นผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน

ตามมาตรา 3 วรรคท้ายของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค บัญชีว่า "ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่จ่ายเงินตามเช็คนั้น มีความผิดของระหว่างโฆ... " ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เกิดขึ้นเมื่อธนาคาร ปฏิเสธการจ่ายเงิน ซึ่งโจทก์จะต้องเป็นผู้ทรงเช็คอยู่ในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน มิฉะนั้นย่อมจะไม่สูญเสียหาย (คำพิพากษาฎีกาที่ 238/2513, 11-15/2516) ซึ่งถ้าไม่ใช่ เป็นผู้เสียหายแล้วก็ไม่มีอำนาจร้องทุกข์ หรือดำเนินคดีอาญากับจำเลยผู้สั่งจ่ายได้ (คำพิพากษา ฎีกาที่ 671/2516)

ปัญหามีว่าถ้าจำเลยออกเช็คสั่งจ่ายเงินแก่ผู้ถือให้โจทก์ แล้วต่อมาเช็คนั้นถูกนำเข้าไป บัญชีเงินฝากของบุคคลอื่นเพื่อเรียกเก็บเงิน และธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินโดยไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่า บุคคลอื่นซึ่งเป็นเจ้าของบัญชีเงินฝากในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินนั้นเป็นผู้ รับโอนเช็คหรือตัวแทนของโจทก์หรือไม่ เช่นนี้โจทก์จะเป็นผู้เสียหายหรือไม่

ผู้เขียนขอนำคำพิพากษาฎีกาข้างต่อไปนี้มาประกอบการพิจารณาคำตอบ

คำพิพากษาฎีกาที่ 671/2516 จำเลยออกเช็คสั่งจ่ายเงินแก่ผู้ถือมอบให้ ว. แต่ ช. นำเช็คดังกล่าวไปเข้าบัญชีธนาคารเพื่อเรียกเก็บเงินจากธนาคารของจำเลย ช. จึงเป็นผู้ทรงเช็ค เมื่อธนาคารของจำเลยปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คนั้น ช. จึงเป็นผู้เสียหาย ว. มิใช่ผู้เสียหาย อันจะมีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 411/2518 จำเลยออกเช็คให้โจทก์เป็นเช็คสั่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ โจทก์นำเช็คนี้เข้าบัญชีผู้อื่นเพื่อเรียกเก็บเงิน โดยยื่นเช็คต่อธนาคารให้เรียกเก็บเงินเอง ครบที่เรียกเก็บเงินไม่ได้ และโจทก์ไม่ได้โอนเช็คให้ผู้อื่นผู้ใด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 918 โจทก์ยอมเป็นผู้ทรงเช็คนี้ในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินมายังโจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1862/2519 เชื้อสั่งจ่ายเงินสดจำเลยออกให้โจทก์ โจทก์เอา
เข้าบัญชี ช. ที่ธนาคารเพื่อเรียกเก็บเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ไม่ปรากฏว่าโจทก์
โอนเช็คแก่ ช. โจทก์ยังเป็นผู้เสียหาย

จากคำพิพากษาศาลฎีกาทั้งสามฉบับดังกล่าว เราอาจหาคำตอบของปัญหาดังกล่าว
ข้างต้นได้ดังนี้ คือ

" ถ้าจำเลยออกเช็คสั่งจ่ายเงินแก่ผู้ถือให้โจทก์ และมีบุคคลอื่นนำเช็คนั้นไปเข้า
บัญชีเงินฝากของตนเพื่อเรียกเก็บเงิน โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลดังกล่าวนี้เป็น
ตัวแทนโจทก์แล้ว ทั้งนี้ โจทก์ยอมไม่ฟ้องผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน
โจทก์จึงไม่ฟ้องผู้เสียหาย แต่ถ้าโจทก์เป็นผู้นำเช็คไปเข้าบัญชีฝากของบุคคลอื่นนั้นด้วยตนเอง
โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าโจทก์ได้โอนเช็คนั้นแก่เจ้าของบัญชีที่โจทก์นำเช็คนั้นไปเข้าบัญชี
แล้ว โจทก์ยอมเป็นผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์จึงเป็นผู้เสียหาย"¹

ทั้งที่ตกลงมาแล้วว่า เฉพาะผู้ทรงเช็คในขณะที่ยังมีการปฏิเสธการจ่ายเงินเท่านั้น จึงเป็นผู้เสียหาย ทั้งนี้ ผู้โอนเช็คไปก่อนธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 671/2516 เช็คพิพาทเป็นเช็คสั่งจ่ายให้แก่อู่ถือโดยจำเลยออกมอบให้ ว. ช. เป็นผู้นำเช็คพิพาทไปเข้าบัญชีของ ช. ขอให้ธนาคารเรียกเก็บเงินจากจำเลยซึ่งเป็นผู้สั่งจ่าย ช. จึงเป็นผู้ทรงเช็คในฐานะเป็นผู้รับเงิน และเป็นผู้ถือเช็คฉบับนี้ด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 904

ความผิดฐานออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค หรือฐานออกเช็คโดยไม่มีเงินในบัญชีอันจะพึงจ่ายให้ได้นั้น สำระสำคัญอยู่ที่วันที่สั่งให้ธนาคารจ่ายเงินตามเช็ค เมื่อวันที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ช. เป็นผู้ทรงเช็ค ช. จึงเป็นผู้เสียหาย แม้จำเลยจะได้ออกเช็คพิพาทให้ ว. ว. ก็มีผู้เสียหายตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) และไม่มีอำนาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

ปัญหาต่อไปว่า เมื่อผู้ทรงเช็คได้นำเช็คไปขอขึ้นเงินต่อธนาคาร ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค ผู้ทรงเช็คจึงนำเช็คนั้นไปคืน แก่ผู้สลักหลัง หรือในกรณีเช็คผู้ถือโอนเปลี่ยนมือมาได้ถูกโอนกลับคืนไปยังผู้โอน กรณีเช่นนี้ผู้สลักหลังหรือผู้รับโอนกลับคืนจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่

แต่กรณีผู้ถือเช็คผู้สลักหลังหรือผู้รับโอนเป็นผู้เสียหายที่จะดำเนินการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติเช็คโต (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 415/2502, 820/2510) แต่ต่อมามีคำพิพากษาศาลฎีกาคัดลินิกัดดับแนวคำพิพากษาเดิม ดังคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11-15/2516 และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1085-1088/2518

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11-15/2516 จำเลยออกเช็คชำระหนี้ค่าซื้อขายให้แก่บริษัท ท. เมื่อเช็คขึ้นเงินไม่ได้เพราะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน บ. ผู้จัดการบริษัทได้เอาเงินส่วนตัวของ บ. ชำระให้บริษัท ท. แทนไปแล้ว บ. ได้รับเช็คนั้นมาหลังจากความผิดเกิดขึ้นแล้ว บ. จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจร้องทุกข์หรือเข้าร่วมเป็นโจทก์ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1085-1088/2518 ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ๖ เกิดเป็นความผิดขึ้นในวันที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินซึ่งในวันนั้น อ. และ ล. เป็นผู้ทรง อ. และ ล. จึงเป็นผู้เสียหาย ไม่ใช่โจทก์ แม้เช็คทั้ง 4 ฉบับได้กลับมา อยู่ในความครอบครองของโจทก์ภายหลังที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โจทก์ก็เป็นผู้ถือหรือเป็นผู้ทรงภายหลังความผิดได้เกิดขึ้นแล้ว การที่โจทก์จ่ายเงินชำระหนี้ให้ อ. และ ล. ไป จะถือเป็นการจ่ายเงินตามเช็คทั้ง 4 ฉบับหาได้ไม่ จึงถือว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ๖ ไม่ได้

จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11-15/2516 และ 1085-1088/2518 ดังกล่าวแล้วนี้ พอจะสรุปแนวคำวินิจฉัยได้ว่า ความผิดอัน เกี่ยวกับการใช้เช็คนั้นเกิดขึ้นได้เพียงครั้งเดียวในขณะที่ธนาคารได้ปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค จะเห็นได้ว่า การกระทำผิดได้เกิดขึ้นแก่ผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ฉะนั้น ผู้ทรงเช็คในขณะที่ความผิดเกิดขึ้นผู้เดียวเท่านั้นที่จะมีสิทธิร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือฟ้องร้องผู้กระทำความผิดในฐานะเป็นผู้เสียหายได้ การที่ผู้ฟ้อง โอนเช็คกลับคืน ไปยังผู้สลักหลังหรือผู้ทรงเช็คคนเดิม และทำให้ผู้สลักหลังหรือผู้ทรงเช็คคน เดิมกลายเป็นผู้ทรงเช็คตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น หากทำให้ผู้ทรงเช็คที่ ได้รับเช็คกลับคืนมา ได้รับโอนฐานะความเป็นผู้เสียหายทางอาญามาด้วยไม่ ไม่เหมือนกับ ความรับผิดในทางแพ่ง ซึ่งโอนกันได้ ทั้งนี้ เพราะความผิดได้เกิดขึ้นก่อนและเกิดแก่ตัวผู้ทรงเช็คคนที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินเท่านั้น ผู้ทรงเช็คโดยได้รับเช็คกลับคืนมาหลังจากความผิด เกิดจึงไม่เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) (ดูคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11-15/2516) นอกจากนี้ในการกระทำความผิดเดียววาระเดียว เมื่อคิดเป็นความผิดขึ้นแล้ว ความผิดนั้น จะเกิดขึ้นใหม่อีก โดยเปลี่ยนตัวผู้เสียหายไม่ได้¹

¹ โฟนุชย์ คงสมบูรณ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน และพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2492, หน้า 257.

ปัญหาที่จะมีขึ้นอีกก็คือถ้าจะถือว่าผู้ทรงเช็คในขณะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินเท่านั้น จึงจะถือเป็นผู้เสียหายนั้นปัญหาในเรื่องวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขายลคเช็ค ซึ่งจะได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียด

การขายลคเช็ค การค้าขายในปัจจุบันนี้มีธรรมเนียมอยู่อย่างหนึ่งคือ การเอาเช็คลงวันที่ล่วงหน้าไปแลกเงินสดหรือเอาเช็คไปขาย ปกติผู้ขายเช็คจะได้รับเงินน้อยกว่าจำนวนในเช็ค ยิ่งลงวันที่ล่วงหน้ามากยิ่งขายได้ราคาถูก เพราะผู้ซื้อเช็คเอาส่วนที่ลดนั้นเป็นประโยชน์ตอบแทน โดยประโยชน์นั้นคำนวณตามอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกันแล้วหักไว้เป็นส่วนลค เช่น เช็คหนึ่งพันบาท อาจขายเก้าพันบาท เมื่อกำหนดผู้ซื้อจะนำเช็คนั้นไปรับเงิน ถ้าชนใดก็จะได้เงินหนึ่งหมื่นบาท แต่ถาชนไม่ไปฟ้องร้องเอาตามจำนวนในเช็คนั้นพร้อมกับบวกดอกเบี้ยระหว่างที่ติดหนี้เข้าไปด้วย เจตนาของธุรกรรมก็คือ ผู้ขายเช็ครับเงินจากผู้ซื้อเช็คไป โดยสัญญาว่าจะชำระหนี้คืนด้วยเช็คฉบับที่ขายนั้น และถือว่าเงินตามจำนวนในเช็คนั้นเป็นจำนวนหนี้เมื่อถึงกำหนด การขายเช็คจึงเป็นนิติกรรมชนิดหนึ่ง¹

ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขายลคเช็ค ซึ่งส่วนใหญ่จะทำกับธนาคารนั้น ผู้ที่จะมาขายลคเช็คจะต้องมาขอวงเงินสินเชื่อกับธนาคารก่อน วงเงินสินเชื่อคือวงเงินขายลคเช็ค ศัพท์เทคนิคของธนาคารเรียกว่า L.B.D. (Local Bill Discount) ซึ่งผู้จะมาขายลคเช็คจะต้องมีหลักประกันกับธนาคาร ธนาคารจะต้องมีการวิเคราะห์หนี้เชื่อ สอบถามวัตถุประสงค์ตามหลักการวิเคราะห์หนี้เชื่อ วิธีปฏิบัติที่แท้จริงคือเมื่อลูกค้าได้รับอนุมัติวงเงิน L.B.D. จากธนาคารแล้ว ลูกค้าจะต้องทำสัญญาขายลคตั๋วเงินหรือเช็คกับธนาคาร สัญญาดังกล่าวจะมีข้อตกลงกว้าง ๆ เกี่ยวกับจำนวนเงินสูงสุดที่ลูกค้าจะมาขายลคเช็คและระยะเวลาสูงสุดที่ตั๋วเงินนั้นจะลงวันที่ล่วงหน้าได้ เช่น 60, 90, 120 วัน อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารจะเรียกเก็บเป็นส่วนลคและอัตราดอกเบี้ย

¹ สติชัย เล็งไธสง, "ขายลคเช็ค." กฤตพาท 25(กรกฎาคม 2521):25.

ที่ธนาคารจะเรียกเอาจากผู้ขายเมื่อตัวเงินเรียกเงินไม่ได้ (คือคอกเบี้ยกณและหลังปิดกั) ซึ่งสัญญาที่มาจากเรียกว่า สัญญาประชาชน (สัญญาแม่) แล้วต่อมาเมื่อลูกค้าจะมาขายลกับธนาคารก็จะทงนำเช็คนั้นมาสลักหลังให้กับธนาคารและทำหนังสือรับผิดรับใช้กับธนาคาร ซึ่งจะระบุรายละเอียดจำนวน, วันถึงกำหนดชำระ ฯลฯ ซึ่งปกติจะทงมีระบุไว้ตามตัวเงิน และมีข้อสัญญาว่าถ้าเรียกเก็บไม่ได้จะยอมให้ธนาคารเรียกเก็บเงินจากคนใดหน้ที่หรือ มิฉะนั้นก็หักเงินออกจากบัญชีของตนเพื่อชำระหนี้ แต่ต่อมากรมสรรพากรเห็นว่า สัญญา L.B.D. ถือเป็นสัญญากู้ยืมเงินอย่างหนึ่งซึ่งมีตัวเงินเป็นประกัน ธนาคารจึงเลิกไม่ทำสัญญา L.B.D. และเปลี่ยนหลักปฏิบัติว่าไม่ทงมีการทำสัญญาซื้อขายลควัว หรือ เช็คน้อกแล้ว โดยธนาคารดูว่าจำนวนเงินสูงสุด, ระยะเวลา, คอกเบี้ย เป็นเงไขขอยจ่ายเคียวของธนาคารซึ่งจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างใดก็ได้ ซึ่งเมื่อผู้ขายจะขายลกับเช็คนั้นเพียงแต่ทำสัญญารับผิดรับใช้เท่านั้น ในการขายแต่ละครั้งนั้น ธนาคารจะหักส่วนลควัวลงหน้า ซึ่งก็คอกเบี้ยลควัวลงหน้านั่นเอง ลูกค้าก็จะรับเงินที่เหลือไป การจ่ายเงินจะไม่จ่ายเป็นเงินสด แต่จะจ่ายโดยวิธีโอนเงินที่ลูกค้าจะควรวลได้รับจากการขายลควัวนั้นไปเข้าบัญชีของลูกค้าที่มีอยู่กับธนาคารเลย หรือมิฉะนั้นก็ออกเป็นเช็คของธนาคาร (Manager cheque) ให้หรือ Cashier cheque ธนาคารก็จะเก็บตัวนั้นไว้เมื่อตัวถึงกำหนด ธนาคารก็จะส่งตัวเหล่านั้นไปเรียกเก็บจากผู้จ่ายโดยส่งไปในนามของธนาคารเอง คือดือว่าธนาคารเป็นผู้ทรงเช็ค ซึ่งคำพิพากษาฎีกาที่ 2338/2520 ก็พิพากษาไว้ว่า โจทกขายลควัวและสลักหลังเช็คแก่ธนาคาร ธนาคารเรียกเก็บเงินไม่ได้ เพราะผู้ส่งจ่ายไม่มีเงิน ธนาคารหักบัญชีของโจทกแล้วคืนเช็คแก่โจทก ธนาคารเป็นผู้เสียหาย โจทกเป็นผู้ถือหรือผู้ทรงภายหลังที่ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าควความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คใดเกิดขึ้นแล้ว โจทกฟ้องจำเลยผู้ส่งจ่ายเช็คไม่ได้

เมื่อธนาคารเรียกเก็บเงินไม่ได้ ธนาคารก็จะติดต่อไปยังผู้ขายให้ไปชำระหนี้ที่ค้างและคืนเช็คที่เรียกเก็บเงินไม่ได้ให้กับลูกค้าผู้นั้นไป เพื่อเอาไปเรียกรอกกันต่อไป

ซึ่งกรณีเช่นนี้จะมีปัญหาคือ ผู้ชายจะมีแค่เพียงสิทธิเรียกร้องทางแพ่งเท่านั้น ไม่มีสิทธิเรียกร้องในทางอาญา เนื่องจากธนาคารเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ในขณะที่มีการปฏิเสธการจ่ายเงิน ซึ่งผู้ชายเองก็ต้องการที่จะมีสิทธินำเช็คมาฟ้องในคดีอาญา เนื่องจาก เมื่อต้องการที่จะรับบังคับในทางแพ่งแก่ผู้ที่ยังไม่ปฏิบัติตามเช็คก็ให้เกิดความเกรงกลัวว่าจะต้องรับผิดในทางอาญา จึงรับชำระเงินให้ตามเช็คนั้น แต่ผู้ชายก็จะฟ้องคดีอาญาไม่ได้ เนื่องจากมิได้เป็นผู้เสียหายดังใดกล่าวมาแล้ว

ซึ่งอาจมีทางแก้ไขได้ดังนี้

1. หลังจากที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินแล้ว ผู้ชายเอาเช็คไปขึ้นไปเข้าบัญชีส่วนตัวของผู้ชาย และรอให้ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ตนเป็นผู้เสียหาย แล้วขึ้นในทางพิจารณาสามารถสืบกันได้ว่า เช็คได้มีการจ่ายคืนกันมาแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งความเสียหายเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินในครั้งแรก ซึ่งในเรื่องนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 414/2515 ตัดสินไว้ว่า นำเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคาร เงินในบัญชีมีไม่พอจ่าย ธนาคารจึงแจ้งให้นำเช็คมาเบิกเงินใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นถือว่าธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คนั้นแล้ว เมื่อต่อมาจะได้นำเช็คไปขึ้นเงินที่ธนาคารอีกครั้งหนึ่งและธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินอีก เมื่อผู้เสียหายร้องทุกข์เกินกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินครั้งแรก ก็คงถือว่าคดีขาดอายุความฟ้องร้อง ซึ่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2380/2517 และ 1983/2521 วินิจฉัยเห็นตามแนวฎีกานี้ ซึ่งยึดหลักได้ว่าเมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินแล้ว ถือว่าความผิดได้เกิดขึ้นแล้วและรู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้วตั้งแต่วันนั้น การที่นำเช็คกลับไปจากธนาคารและนำมาขึ้นเพื่อเรียกเก็บเงินใหม่ไม่ทำให้อายุความเริ่มนับใหม่ เพราะเป็นความผิดอันเดียวกัน

2. ผู้ชายคงมาติดต่อกับธนาคารให้มอบอำนาจให้ผู้ชายไปฟ้อง โดยถือว่าธนาคารเป็นโจทก์ฟ้องและมอบอำนาจให้ผู้ชายเป็นผู้ฟ้องคดีแทน ซึ่งปกติเมื่อธนาคารได้รับชำระหนี้ไปแล้ว

มักจะไม่สนใจ และธนาคารมักไม่ประสงค์จะทำ เนื่องจากเกรงจะถูกมองภาพพจน์ในแง่ที่ไม่ดี อันจะทำให้เสียลูกค้าไป

3. เมื่อผู้ขายรู้ว่าเช็คฉบับนี้จะต้องถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ผู้ขายจะคงรีบนำเงินมาให้ธนาคารเสียก่อน โดยให้ธนาคารสลักหลังเช็คกลับคืนมาให้ตนเพื่อที่จะเรียกเก็บในนามของผู้ทรงเช็คเอง ซึ่งตัวผู้ขายจะได้รับประโยชน์ คือ เท่ากับว่าได้มีการขอยืมเงินจากธนาคารระยะหนึ่ง โดยยอมให้ธนาคารคิดดอกเบี้ย (คือส่วนลด) อันทำให้ตัวผู้ขายมีเงินทุนหมุนเวียนอยู่ตลอด

ข. ตัวแทนผู้ทรงเช็คไม่ใช่ผู้เสียหาย

ตามที่ไต่ถามมาแล้วในข้อ 1 ว่า "ผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินนั้น โดยหลักแล้วต้องเป็นผู้นำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคาร หรือนำเช็คนั้นเข้าบัญชีของตนเพื่อเรียกเก็บเงิน เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จึงจะถือว่าเป็นผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน แต่ถ้ามองปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้นำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคารหรือนำเช็คเข้าบัญชีของตนเพื่อเรียกเก็บเงินนั้น เป็นแต่เพียงตัวแทนของผู้ทรงเช็คอันแท้จริงแล้ว ผู้นั้นย่อมไม่ใช่ผู้ทรงเช็คในขณะที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตัวการทางหากที่เป็น ฉะนั้นตัวการจึงเป็นผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 176/2507 จำเลยออกเช็คให้บริษัทผู้ขายเพื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อรถยนต์ที่จำเลยเช่าซื้อจากบริษัทผู้ขาย บริษัทผู้ขายมอบเช็คให้นายชงกึ่งตัวแทนของบริษัทไว้เพื่อเอาเงินไปขึ้นเงินสดให้บริษัท นายชงกึ่งตัวแทนของบริษัทนำเช็คไปขึ้นเงินธนาคารแล้วธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน โดยแจ้งว่าจำเลยมีเงินในบัญชีไม่พอจ่าย บริษัทผู้ขายเป็นผู้เสียหาย นายชงกึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ไม่มีอำนาจร้องทุกข์ขอให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2621/2518 (ประชุมใหญ่) ส. เป็นบุตร จ. ช่วย จ. คาขายอยู่ในร้าน จำเลยออกเช็คส่งจ่ายเงินสดชำระหนี้ให้แกราน ขณะที่จำเลยนำเช็คมาชำระหนี้ จ. และ ส. อยู่พร้อมหน้ากัน จำเลยมอบเช็คให้ ส. แยกคนที่ ส. จะรับเช็คไว้ ส. ใ้ให้ จ. ตรวจสอบเช็คนั้นแล้ว ทอมาเพื่อเช็คถึงกำหนดจ่ายเงิน ดังนี้ ถือได้ว่า จ. เจ้าของร้านผู้เป็นเจ้าของเป็นผู้ทรงเช็ค ส. เป็นเพียงผู้เก็บรักษาเช็คไว้แทน จ. เท่านั้น เมื่อ ส. ไม่ใช่ผู้ทรงเช็ค ส. ก็ไม่ใช่ผู้เสียหาย การที่ ส. ไปร้องทุกข์เป็นผู้เสียหายเอง จึงไม่ชอบ และพนักงานอัยการ ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1862/2519 เช็คส่งจ่ายเงินสด จำเลยออกให้โจทก์ โจทก์เอาเข้าบัญชี ช. ที่ธนาคารเพื่อเรียกเก็บเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ไม่ปรากฏว่าโจทก์โอนเช็คแก่ ช. โจทก์ยังเป็นผู้เสียหายมีอำนาจร้องทุกข์ดำเนินคดี

ปัญหาว่าเมื่อโจทก์นำเช็คไปเข้าบัญชี ช. เพื่อเรียกเก็บ ทอมาธนาคารที่เรียกเก็บปฏิเสธการจ่ายเงินโจทก์หรือ ช. เป็นผู้ทรง ชื่อนี้คงต้องพิจารณาว่ามีการโอนหรือไม่ ซึ่งศาลเห็นว่าตามฟ้องมิได้กล่าวว่ามี การโอน แต่ตามที่ เป็นจริงเมื่อนำเช็คมาเข้าบัญชีธนาคารเพื่อเรียกเก็บ ธนาคารที่รับเข้าบัญชีเป็นตัวแทน เจ้าของบัญชีรับเช็คไปเรียกเก็บตามเช็คจากธนาคารผู้จ่าย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 925 ตามมาตรานี้เรียกธนาคารผู้เรียกเก็บว่าผู้ทรงควยชำระ แต่เป็นตัวแทนเท่านั้น ตัวแทนเจ้าของบัญชีออกคนหนึ่ง¹

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2520 จำเลยออกเช็คผู้ถือเช็คคร่อมให้โจทก์ระบุธนาคารในกรุงเทพมหานคร ที่จะรับเช็คเข้าบัญชี โจทก์อยู่นครสวรรค์ ไม่มีบัญชีในกรุงเทพมหานคร

---

¹ หมายเหตุคำพิพากษาศาลฎีกาของท่านศาสตราจารย์จิติ คิงศกัทธิ์ ในหนังสือคำพิพากษาศาลฎีกา ประจำพุทธศักราช 2519 ตอน 6 จัดพิมพ์โดยเนติบัณฑิตยสภา, หน้า 953.

จึงฝากเช็คให้เพื่อนในกรุงเทพมหานครนำเข้าบัญชีของเพื่อน ถ้าเรียกเก็บเงินไม่ได้ เพื่อนจะคืนเช็คให้โจทก์ ดังนั้น เพื่อนเป็นตัวแทนของโจทก์ โจทก์เป็นผู้เสียหายในเมื่อเช็คคืนเก็บเงินไม่ได้ ความพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ

ค. เจ้าของกิจการรวมกันก็เป็นผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1732/2517 จำเลยออกเช็คให้แกรนเมงเซงฮง เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คนั้น เจ้าของร้านเมงเซงฮงยอมรับความเสียหาย ค. กับ ก. เป็นเจ้าของร้านรวมกัน ก. จึงเป็นผู้เสียหายด้วยคนหนึ่ง มีอำนาจร้องทุกข์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1429/2519 จำเลยออกเช็คชำระหนี้ค่าเนื้อหมูไปจาก ป. ให้ แก่ ส. ป. และ ส. เป็นสามี่กรียากัน คำเนินกิจการค้าเนื้อหมูเป็น เจ้าของกิจการรวมกัน แม่ ส. จะนำเช็คไม่เข้าบัญชีของ ป. เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็ค ย่อมเกิดความเสียหายแก่ทั้ง ป. และ ส. ดังนั้น ส. จึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยได้

ง. เช็คที่ทางหุ้นส่วนจำกัดเป็นบุหร่ง ผู้จัดการทางในฐานะส่วนตัวย่อมไม่ใช่ผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 864/2512 จำเลยยืมเงินโจทก์รวม โจทก์รวมเอาเงินของทางหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งโจทก์รวมเป็นผู้จัดการให้จำเลย จำเลยจึงออกเช็คให้ทางหุ้นส่วนจำกัดนั้นไว้เพื่อชำระหนี้ โจทก์รวมได้นำเช็คเข้าบัญชีของโจทก์รวมเพื่อเรียกเก็บเงิน แต่นำเช็คเข้าบัญชีไม่ได้ ทั้งนี้ ถือว่าทางหุ้นส่วนจำกัดนั้น ไม่ได้สลักหลังเช็คให้โจทก์รวมและยังเป็นบุหร่งเช็คอยู่ ไม่ใช่โจทก์รวมเป็นบุหร่ง ทางหุ้นส่วนจำกัดนั้นจึงเป็นผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์กล่าวโทษดำเนินคดีกับจำเลย ส่วนโจทก์ในฐานะส่วนตัวไม่ใช่บุหร่งเช็ค ไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีสิทธิจะเข้าเป็นโจทก์รวม

จ. ต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย

เรื่องนี้ก็เป็นไปตามหลักทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ ผู้เสียหายนั้น จะต้องเป็นผู้บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และความเสียหายที่ได้รับต้องเป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรองให้ และจะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ฉะนั้น ถ้าผู้ทรงเช็คได้รับเช็คมาโดยไม่สุจริตหรือไม่มีมูลหนี้ต่อกัน หรือโดยมีส่วนร่วมกระทำความผิดหรือก่อให้เกิดข้อผิดหรือโต้แย้งมา เนื่องจากการชำระหนี้ที่ผิดประเภทประสงค์ของห้ามตามกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนแล้ว ผู้ทรงเช็คย่อมไม่ใช่ผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 696/2505 จำเลยออกเช็คให้นายเชี่ยม นายเชี่ยมถูกบุคคลอื่นฟ้องเรียกเงินและศาลสั่งอายัดเงินตามเช็ค โจทก์กับนายเชี่ยมจึงสมคบกันให้โจทก์เอาเช็คมาฟ้องจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เพื่อมิให้ถูกอายัดเป็นการบิดเบือนความจริงให้เป็นว่าจำเลยออกเช็คให้โจทก์โดยตรง เป็นการแสดงให้เห็นความไม่สุจริตของโจทก์ ปัญหาสำคัญจึงอยู่ที่ว่าโจทก์เป็นผู้เสียหายฟ้องจำเลยหรือไม่ มีปัญหาว่าโจทก์เป็นผู้ทรงเช็คหรือไม่ เมื่อฟังว่าโจทก์ไม่ใช่ผู้เสียหายแท้จริง ก็จะมาฟ้องคดีไม่ได้

ในเรื่องเกี่ยวกับความเป็นผู้เสียหายหรือไม่นี้ มีคำพิพากษาศาลฎีกาตัดสินไว้ว่าผู้รับเช็คล่วงหน้าแม้รับไว้โดยรู้อาณะนั้นไม่มีเงินก็เป็นผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1182/2506 จำเลยเซ็นเช็คสั่งจ่ายเงินไว้ล่วงหน้า 1 เดือน โดยมีเงินในบัญชีเพียงเล็กน้อย ผู้ทรงนำไปขายให้แก่ธนาคารที่ถูกสั่งให้จ่ายเงิน ธนาคารรู้ว่าในขณะนั้นจำเลยมีเงินไม่พอ แต่คงยอมรับซื้อไว้ต่อมาถึงกำหนดชำระเงินตามเช็ค ธนาคารนำเช็คนั้นเข้าบัญชี แต่ธนาคารก็ปฏิเสธที่จะจ่ายเงิน เพราะในบัญชีของจำเลยมีเงินไม่พอ ดังนั้นธนาคารยอมเป็นผู้เสียหายที่จะร้องทุกข์ให้ศาลกล่าวเป็นคดีได้ จำเลยจะอ้างว่าธนาคารได้รวม

รู้เห็นเป็นใจกระทำผิดกับจำเลยควหาได้ไม่ เพราะในระยะ 1 เดือน ก่อนถึงกำหนดนั้น จำเลยนำเงินเข้าบัญชีให้พอจ่ายได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1540/2512 เช็คที่จำเลยสั่งจ่ายเป็นเช็คลงวันสั่งจ่ายล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นวันออกเช็คที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบเช็ค ไม่ใช่ถือเอาวันเขียนเช็คเป็นวันออกเช็ค ดังนั้น แม่โจทก์จะรู้ว่าในขณะที่จำเลยเขียนเช็คจำเลยไม่มีเงินสดในธนาคารอื่นจะให้โจทก์ไต่ถามเช็ค ก็ไม่ถือว่าโจทก์ได้รวมกระทำผิดกับจำเลย และไม่ถือว่าโจทก์ไม่ใช้ผู้เสียหาย

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ความหมายของผู้ทรงเช็คตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และตามความหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของกฎหมายแตกต่างกัน คือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น มีความหมายตามความในมาตรา 904

ส่วนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนั้นหมายความว่า นอกจากผู้ทรงเช็คตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วยังจะต้องเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค กล่าวคือความเสียหายที่ได้รับต้องเป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรอง คือเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย คือได้รับเช็คมาโดยสุจริต ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด หรือมิได้ก่อให้เกิดความผิด หรือได้รับเช็คมา เนื่องจากการชำระหนี้ที่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามตามกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และประการที่สำคัญ คือ จะต้องเป็นผู้เสียหายในขณะที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น คือขณะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน